

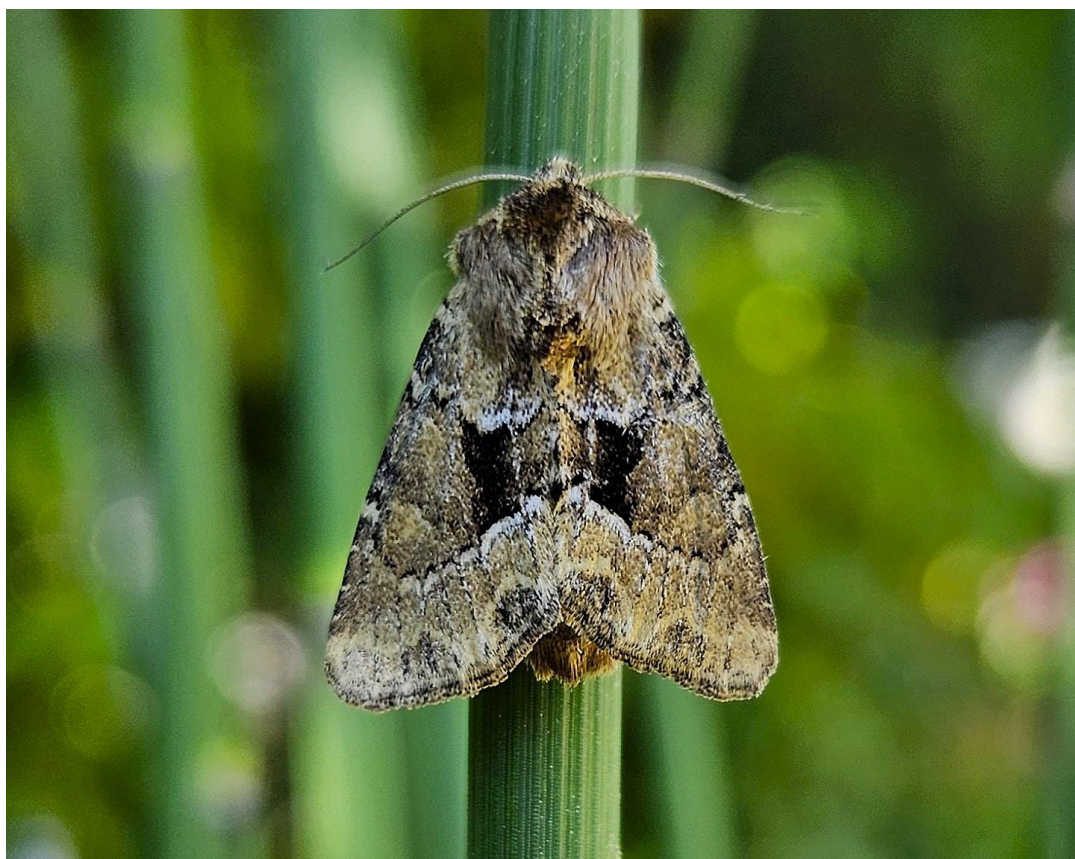

Główny Inspektorat Ochrony Środowiska

Monitoring gatunków zwierząt z uwzględnieniem specjalnych obszarów ochrony siedlisk Natura 2000, lata 2023-2025

Sprawozdanie z monitoringu ksylomki strix *Xylomoia strix* w roku 2024

Janusz Nowacki

Ksylomka striks *Xylomoia strix* (fot. Janusz Nowacki)

Sfinansowano ze środków
Narodowego Funduszu
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej

Spis treści

I. Informacje ogólne	3
II. Region biogeograficzny kontynentalny.....	5
Ocena stanu parametru populacja.....	5
Ocena stanu parametru siedlisko.....	7
Ocena stanu parametru perspektywy ochrony	8
Ogólna ocena stanu ochrony gatunku	8
2. Oddziaływania i zagrożenia wykazywane na stanowiskach	9
Stwierdzone oddziaływania.....	9
Przewidywane zagrożenia	10
3. Stosowane i zalecane działania ochronne	11
Piśmiennictwo.....	14

I. Informacje ogólne

Kod, nazwa polska i nazwa łacińska gatunku

4044 ksylomka striks *Xylomoia strix*

Region biogeograficzny

CON – region biogeograficzny kontynentalny

Koordynator główny

Paweł Adamski

Koordynator krajowy

Janusz Nowacki

Eksperti lokalni

Janusz Nowacki

Eksperti dodatkowi

brak

Informacja o ewentualnych zmianach w metodyce monitoringu

Prace prowadzono zgodnie z metodyką zmodyfikowaną w dn. 29.03.2021 r.

Informacja o wykorzystaniu wyników z innych projektów

Nie wykorzystano wyników pochodzących z innych projektów.

Stanowiska monitoringowe

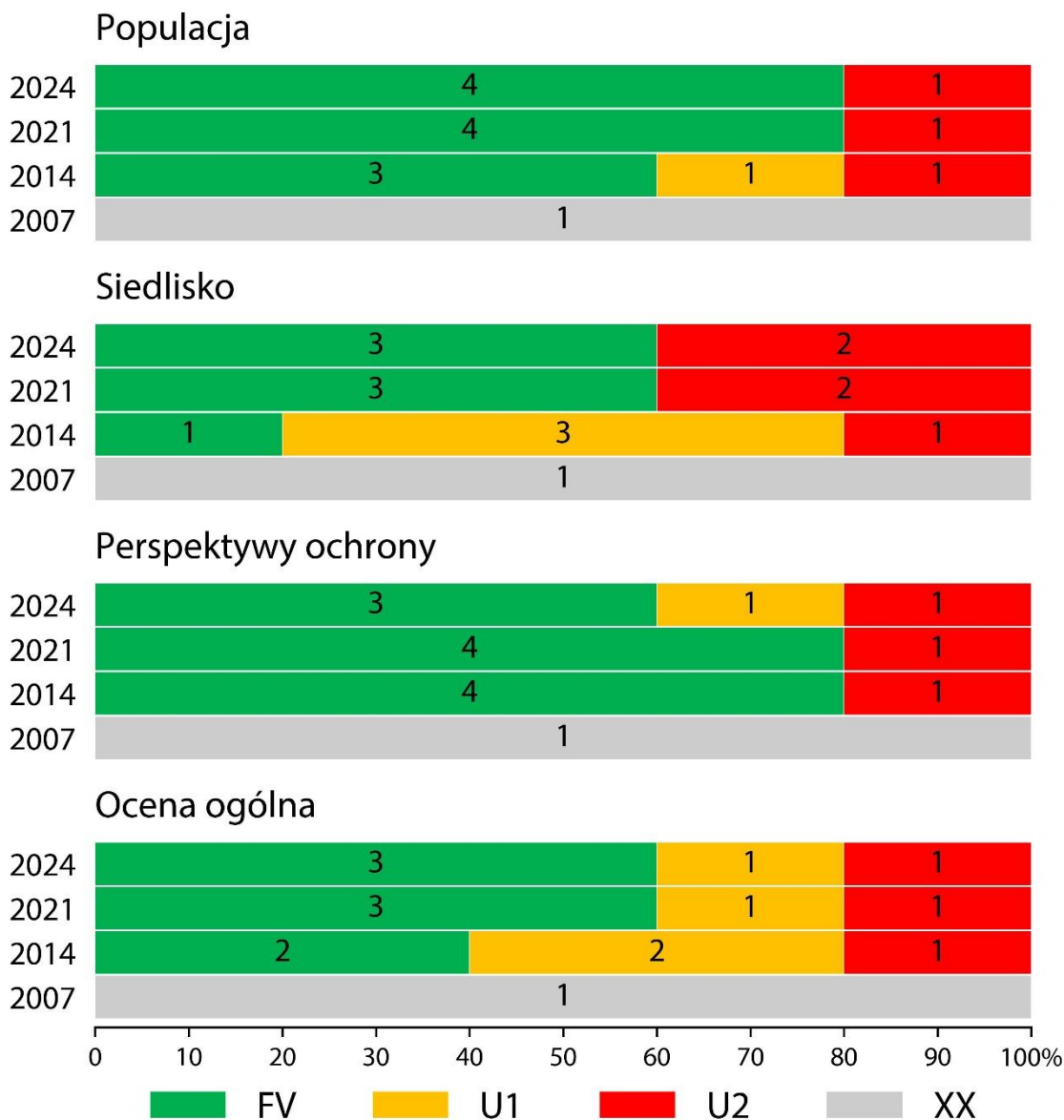
Ryc. 1. Rozmieszczenie stanowisk gatunku monitorowanych w roku 2024.

Tab. 1. Liczba stanowisk badanych w poszczególnych cyklach prac monitoringowych.

Cykl	Rok/lata badań	Liczba monitorowanych stanowisk	Liczba nowych stanowisk
		CON	CON
2007-2012	2007	1	0
2013-2014	2014	5	4
2020-2022	2021	5	0
2023-2025	2024	5	0

II. Region biogeograficzny kontynentalny

1. Stan ochrony gatunku

Ryc. 2. Liczba stanowisk z daną oceną parametru i oceną ogólną stanu ochrony gatunku w poszczególnych latach monitoringu.

Ocena stanu parametru populacja

Jedynym badanym wskaźnikiem stanu populacji ksyłomki striks jest „względna liczebność” wyrażająca średnią liczebność wyrosniętych gąsienic i poczwerek na 1 m², wyliczoną w oparciu o 5 powierzchni kontrolnych. W trakcie prac monitoringowych

zrealizowanych w 2024 roku wskaźnik ten w przypadku 4 stanowisk oceniony został jako właściwy (FV) (ryc. 2, tab. 2). Natomiast na jednym stanowisku nie potwierdzono występowania gatunku, zarówno w stadium preimaginalnym (gąsienice, poczwarki) jak i stadium dorosłego motyla, co jest równoznaczne ze złą oceną (U2) populacji na tym stanowisku. Stanowiskiem tym jest rezerwat „Torfowisko Sobowice”, na którym omawiany gatunek został po raz pierwszy wykazany z Polski pod koniec XX wieku, natomiast w pracach monitoringowych w roku 2007 i w kolejnych latach nie został już potwierdzony. Zatem na tym stanowisku w dalszym ciągu utrzymuje się sytuacja zła odnośnie do populacji badanego gatunku. Godnym podkreślenia jest fakt, że na pozostałych 4 stanowiskach, podobnie jak w 2021 roku, wykazano stan populacji właściwy, podczas gdy monitoring z lat 2013-2014 wykazał stan właściwy dla populacji na 3 stanowiskach, a na jednym stanowisku Dębowiec – stan niezadowalający (U1) (ryc. 2). Zatem wyniki przeprowadzonego w 2024 r. monitoringu stanu populacji wskazują na stabilizację stanu badanych populacji, o czym świadczą także wartości wskaźnika względnej liczebności, które dla poszczególnych stanowisk odpowiednio wynoszą: Biały Słup 1,2 osobnika/m² (w 2014 r. był 1, a w 2021 r. 1,4 osobnika/m²), Ślipcze 2 osobniki/m² (w 2014 i 2021 r. był 1 osobnik/m²), Malice 1,8 osobnika/m² (w 2014 r. było 0,5, a w 2021 r. 1,6 osobnika/m²) i Dębowiec 2,8 osobnika/m² (w 2014 r. było 0,2, a w 2021 r. 1,2 osobnika/m²).

Biorąc pod uwagę wyniki monitoringu populacji ksylomki striks, przeprowadzonego w 2024 roku, które wykazują progres w stosunku do nieco słabszych wyników z monitoringu realizowanego w 2021 r. i wyraźnie słabszych w 2013-2014 roku, a także rezultaty badań nad biologią, ekologią i rozszedleniem omawianego gatunku w Polsce (Nowacki, Pałka 2014, 2016, Nowacki, Buszko 2019, Nowacki, Hołowiński 2020), stan populacji gatunku w regionie biogeograficznym kontynentalnym na obszarze Polski można uznać za stabilny i ocenić jako właściwy (FV). Stanowisko rezerwat Torfowisko Sobowice, na którym nie potwierdzono występowania ksylomki striks w całym okresie badań monitoringowych, należy uznać za stanowisko wcześniej wygaste w efekcie niekorzystnego oddziaływania presji kolekcjonerów owadów. Wydaje się, że w zaistniałej sytuacji należy rozważyć wycofanie tego stanowiska z dalszego monitoringu w kolejnym okresie, wprowadzając w to miejsce nowe stanowisko.

Ocena stanu populacji gatunku w regionie kontynentalnym: FV

Tab. 2. Zestawienie ocen wskaźników stanu populacji.

Wskaźnik	Liczba stanowisk z oceną			
	FV	U1	U2	XX
względna liczebność	4	0	1	0

Ocena stanu parametru siedlisko

Jedynym wskaźnikiem stanu siedliska, który był badany w ramach monitoringu, jest „baza pokarmowa”, wyrażająca powierzchnię zwartego płata skrzypu zimowego *Equisetum hyemale*. W 2024 roku stan siedliska został oceniony jako właściwy (FV) na 3 stanowiskach, a na pozostałych dwóch jako zły (U2) (ryc. 2, tab. 3). Podkreślić należy, że na stanowiskach, na których siedlisko oceniono na stan właściwy, występują odpowiednio duże powierzchnie zasiedlone przez skrzyp zimowy: Malice pow. około 0,25 ha, Dębowiec pow. ok. 0,21 ha, Ślipcze pow. ok. 0,27 ha. Na wspomnianych stanowiskach skrzyp rośnie w zwartych płatach w runie drzewostanów grądu niskiego lub łęgu, w znacznym oddaleniu od siedlisk ludzkich, co dobrze rokuje na przyszłość. Na pozostałych dwóch stanowiskach, dla których stan siedliska oceniono jako zły, powierzchnie ze skrzypem zimowym są niewielkie, a ponadto zagrożone brakiem stabilności siedliska. Na stanowisku Biały Słup, pow. ok. 0,03 ha, skrzyp zimowy rośnie głównie wzdłuż pobocza drogi. Natomiast w rezerwacie Torfowisko Sobowice, pow. ok. 0,024 ha, skrzyp zimowy rośnie głównie wzdłuż nasypu drogi biegnącej przez rezerwat i dodatkowo w zbytnim ocienieniu pod okapem drzew i krzewów leszczyny *Corylus* sp., co wpływa niekorzystnie na rozwój skrzypu zimowego. W trakcie monitoringu z roku 2021 stwierdzono podobny stan siedlisk na badanych stanowiskach. W roku 2014 parametr siedlisko tylko dla jednego stanowiska oceniono jako właściwy (FV), dla trzech jako niezadowalający (U1), a dla jednego jako zły (U2). Zatem wyniki przeprowadzonego w 2024 r. monitoringu stanu siedliska wskazują na niewielkie zmiany stanu tego parametru.

Biorąc pod uwagę wyniki monitoringu stanu siedliska ksyłomki striks, przeprowadzonego w 2024 roku, które nie wykazują zmian w stosunku do wyników monitoringu realizowanego w 2021 roku, a także rezultaty badań nad biologią, ekologią i rozsiadleniem omawianego gatunku w Polsce (Nowacki, Pałka 2016), stan siedlisk dla gatunku w regionie biogeograficznym kontynentalnym na obszarze Polski należy ocenić jako niezadowalający (U1). Dla poprawy tego wyniku niezbędne jest podjęcie dodatkowych działań ochronnych zmierzających do poprawy stanu siedliska na stanowisku Biały Słup i ewentualnie w rezerwacie Torfowisko Sobowice, chyba że podjęta zostanie decyzja o wycofaniu tego stanowiska z dalszego monitoringu w kolejnym okresie i wprowadzenie zamiast niego nowego stanowiska nie podlegającego jeszcze monitoringowi.

Ocena stanu siedliska w regionie kontynentalnym: U1

Tab. 3. Zestawienie ocen wskaźników stanu siedliska.

Wskaźnik	Liczba stanowisk z oceną			
	FV	U1	U2	XX
baza pokarmowa	3	0	2	0

Ocena stanu parametru perspektywy ochrony

W wyniku monitoringu przeprowadzonego w 2024 r. perspektywy ochrony ksyłomki striks na 3 stanowiskach oceniono jako dobre (FV), na 1 jako niezadawalające i 1 jako złe (ryc. 2). Powyższa ocena opiera się na wynikach oceny parametrów populacja i siedlisko z ostatnich badań monitoringowych. Podkreślić należy fakt, że stanowisko Biały Słup (gdzie stwierdzono zły stan siedliska U2) znajduje się przy granicy Roztoczańskiego Parku Narodowego, co powinno gwarantować skuteczność ochrony. Władze RPN złożyły już taką deklarację i rozpoczęły pierwsze działania, które owocują powiększeniem płata skrzypu zimowego. Realizowane są też działania zmierzające do ochrony skrzypu zimowego na poboczu pasa drogowego. Należy też wspomnieć, że stanowiska Dębowiec i Ślipcze leżą na terenie obszarów sieci Natura 2000, gdzie plany zadań ochronnych przewidują usunięcie części krzewów z płatów skrzypu zimowego. Na stanowisku Malice w ostatnim czasie wykonano prace zrębowe, co doprowadziło do częściowego ograniczenia płata skrzypu zimowego. Natomiast na stanowisku Rezerwat Torfowisko Sobowice perspektywy ochrony oceniono jako złe U2, gdyż już po raz czwarty nie stwierdzono tam obecności ksyłomki striks, a dodatkowo ograniczeniu uległa powierzchnia siedliska, które zostało zalane w efekcie spiętrzenia wody przez bobry.

Biorąc pod uwagę wyniki monitoringu ksyłomki striks przeprowadzonego w 2024 roku, a także wcześniejsze wyniki, perspektywy ochrony gatunku w całym regionie biogeograficznym kontynentalnym można ocenić jako dobre (FV). Na taką ocenę wpływają wysokie oceny parametru populacja oraz wysokie oceny parametru siedlisko na większości stanowisk, z wyraźną perspektywą poprawy tego parametru na stanowisku Biały Słup. Stanowisko rezerwat Torfowisko Sobowice, jako niepotwierdzone od początku realizacji badań monitoringowych, należy potraktować jako wygasłe we wcześniejszym okresie.

Ocena perspektyw ochrony gatunku w regionie kontynentalnym: FV

Ogólna ocena stanu ochrony gatunku

Przedstawiona ocena stanu ochrony ksyłomki striks jest oceną ekspercką, opierającą się na kilku przesłankach. Wzięto pod uwagę wyniki realizowanego monitoringu dotyczącego parametrów: populacja i siedlisko i uwzględniono całokształt wiedzy dotyczącej omawianego gatunku, która pozwala na określenie kierunków negatywnych

oddziaływań i prognozowania zagrożeń oraz wskazania możliwych do zastosowania działań ochronnych. W przeprowadzonym w 2024 r. monitoringu stan ochrony ksyłomki striks oceniono jako właściwy (FV) na trzech stanowiskach: Dębowiec, Malice i Ślipcze. Na taką ocenę wpłynęły zarówno dobry stan populacji gatunku, jak i jego siedliska, a także pozytywnie ocenione perspektywy dalszej ochrony (ryc. 2). Natomiast dla stanowiska Biały Słup stan ochrony oceniono jako niezadowalający (U1). W przypadku tego stanowiska powodem takiej oceny jest niewielka powierzchnia płatu odpowiedniego siedliska (ocena zła U2 dla tego parametru), choć kondycja populacji ksyłomki striks oraz perspektywy jej ochrony są ocenione jako właściwe (FV). W przypadku stanowiska rezerwat Torfowisko Sobowice ocena stanu ochrony jest zła (U2). Na tym stanowisku nie potwierdzono występowania gatunku i wszystkie parametry oceny łącznie z perspektywami dalszej ochrony oceniono jako złe (U2). Podkreślić należy, że zarówno podczas monitoringu w roku 2007, prowadzonego intensywnie wyłącznie na tym stanowisku, jak i w latach 2014 i 2021, także nie wykryto obecności ksyłomki striks. Zatem należy rozważyć, czy stanowisko Torfowisko Sobowice, jako niepotwierdzone od początku realizacji badań monitoringowych, nie powinno zostać potraktowane jako wygasłe i wycofane z dalszych prac monitoringowych.

Biorąc pod uwagę wyniki monitoringu ksyłomki striks przeprowadzonego w 2024 roku oraz poprzednich, stan ochrony gatunku w całym regionie biogeograficznym kontynentalnym należy ocenić jako niezadowalający (U1). Na taką ocenę wpływają w pierwszej kolejności zła ocena (U2) na stanowisku Torfowisko Sobowice oraz niezadowalająca ocena (U1) na stanowisku Biały Słup, pomimo wysokich ocen parametru populacja i siedlisko na większości stanowisk.

Ogólna ocena stanu ochrony gatunku w regionie kontynentalnym: U1

Kierunek zmian: stan stabilny

2. Oddziaływania i zagrożenia wykazywane na stanowiskach

Stwierdzone oddziaływania

Wyniki monitoringu przeprowadzonego w 2024 roku wskazują na kilka rodzajów oddziaływań na ksyłomkę striks, które mają wpływ na kondycję parametrów uwzględnianych w ocenie stanu ochrony gatunku w regionie biogeograficznym kontynentalnym. Najważniejszym oddziaływaniem wpływającym negatywnie na populację ksyłomki striks jest ewolucja biocenotyczna, która na części płatów występowania skrzypu zimowego prowadzi do silnego zagęszczenia podrostu drzew i krzewów. Zjawisko to powoduje zbyt duże ocienienie dna lasu i ujemnie wpływa na rozwój skrzypu zimowego, który staje się zbyt drobny, a to uniemożliwia zasiedlanie go

przez ksylomkę striks. Ze zjawiskiem tym spotykamy się na wszystkich monitorowanych stanowiskach.

Z innych oddziaływań jako negatywne należy wskazać transport i sieci komunikacyjne. Szybki ruch pojazdów nocą, drogą wzdłuż stanowiska Biały Słup, powoduje zabijanie części aktywnych wówczas imagines ksylomki striks. Z całą pewnością ma to znaczenie dla ograniczania liczebności ksylomki striks na stanowiskach leżących wzdłuż dróg z szybkim ruchem samochodowym.

Na stanowisku Torfowisko Sobowice aktualnie najgroźniejszym negatywnym oddziaływaniem jest zalanie wodą głównego płata skrzypu zimowego jako efekt budowy tamy przez bobry. Dotyczy to obszaru pomiędzy nasypem starej drogi na grobli, a nasypem linii kolejowej, gdzie bobry zamykają możliwość naturalnego odpływu wody z tego obszaru. W efekcie czego skrzyp opanowany został przez grzyby i zamiera. Jest to główna przyczyna wymierania skrzypu na tym stanowisku.

Zupełnie inny charakter ma oddziaływanie zabiegów realizowanych przez człowieka w ramach gospodarki leśnej, polegających na usuwaniu podszytu, które przykładowo miało miejsce na stanowisku Ślipcze, a związane było z oczyszczeniem z krzewów pasa granicznego wzdłuż Bugu. Wpłynęło ono pozytywnie na zasiedlenie skrzypu zimowego przez ksylomkę striks. Jednoznacznie wskazuje to, że zabieg częściowego usuwania gęstego podrostu z siedlisk występowania ksylomki striks należy uznać za ważny zabieg ochronny dla zachowania gatunku.

Przewidywane zagrożenia

Ogółem na pięciu monitorowanych stanowiskach zidentyfikowano 3 typy zagrożenia dla występowania na nich ksylomki striks. Każde z tych zagrożeń ma specyficzny i inny typ oddziaływania. Bezspornie najistotniejszym i najczęściej stwierdzonym zagrożeniem jest biotyczny proces naturalny, polegający na sukcesji ekosystemów leśnych. Proces ten występuje samoczynnie, szczególnie po usunięciu części starych drzew w ekosystemach leśnych. Jego negatywne oddziaływanie polega na zarastaniu krzewami i podrostem młodych drzew występujących w runie płatów skrzypu zimowego. Powstające w ten sposób nadmierne ocienienie runa powoduje z jednej strony osłabienie kondycji skrzypu, co w konsekwencji wpływa na ograniczenie możliwości zasiedlania go przez gąsienice ksylomki striks, a z drugiej strony wpływa na zwiększenie wilgotności powietrza na poziomie płatów skrzypu zimowego, co prowadzi do nadmiernego rozwoju grzybów wywołujących obumieranie roślin skrzypu. Innym zagrożeniem, będącym efektem aktywności ludzkiej, jest transport drogowy. W sytuacji kiedy drogi, na których ma miejsce szybki ruch samochodowy, przebiegają w obrębie stanowiska ksylomki striks, w okresie lotów form dorosłych, które są aktywne nocą i pozytywnie reagują na światło jako przynętę, może dochodzić do zabijania

latających nad drogą motyli, co jednoznacznie wpłynie na ograniczenie liczebności imagines ksyłomki striks. Z taką sytuacją mamy do czynienia na stanowisku Biały Słup. Kolejnym istotnym i niezmiernie groźnym zagrożeniem dla lokalnych, występujących na niewielkim obszarze, populacji jest użytkowanie zasobów biologicznych polegające na pozyskiwaniu osobników ksyłomki striks przez kolekcjonerów i handlarzy motyli. O randze tego zagrożenia na łatwo dostępnych stanowiskach omawianego motyla świadczy ekstynkcja ksyłomki striks na stanowisku rezerwat Torfowisko Sobowice. W okresie przełomu XX i XXI wieku na obszarze tego stanowiska wielokrotnie stwierdzano prowadzenie odłowów motyli na światło w okresie aktywności ksyłomki striks. Ponadto w trakcie prac monitoringowych w okresie 2013-2014 obserwowano liczne ślady wycięcia pojedynczych roślin skrzypu zimowego, których nie obserwowano na pozostałych nowo odkrytych stanowiskach nieznanymi dla kolekcjonerów. Ponadto śladów takich nie obserwowano na wspomnianym stanowisku podczas bieżącego okresu monitoringowego, co może wynikać z wcześniejszej ekstynkcji gatunku na tym stanowisku. Powyższe fakty mogą wskazywać na pozyskiwanie stadiów larwalnych przez kolekcjonerów. Na podobne zagrożenie narażone jest głównie stanowisko Malice, które jest ogólnie dostępne i nie podlega żadnej formie obszarowej ochrony prawnej.

3. Stosowane i zalecane działania ochronne

Spośród pięciu monitorowanych stanowisk występowania ksyłomki striks żadne nie podlegało dotychczas celowym, konsekwentnym zabiegom ochronnym. Pewne, konsekwentne działania, zmierzające do umożliwienia zasiedlenia przez skrzyp zimowy większej powierzchni na stanowisku Biały Słup, podjęły władze Roztoczańskiego Parku Narodowego. Na przylegającym do drogi, wzdłuż której znajduje się stanowisko ksyłomki striks, obszarze dokonano prześwietlenia drzewostanu. Działanie to zaowocowało intensywniejszym zarastaniem tego obszaru przez skrzyp zimowy. Również na tym stanowisku zadbano o ograniczenie do minimum wykaszania pobocza drogi, przy której znajduje się płat skrzypu zimowego zasiedlony przez ksyłomkę striks.

Wspomniane działania w stosunku do stanowiska Biały Słup powinny być konsekwentnie realizowane w większej skali. Zatem należy zadbać o następujące zabiegi ochronne:

1. Zwiększenie powierzchni występowania skrzypu zimowego zarówno na obszarze lasów Nadleśnictwa Zwierzyniec, jak i na obszar Roztoczańskiego Parku Narodowego, co w znacznym stopniu poprawi status ochrony ksyłomki striks. Powyższe działanie musi polegać na prześwietleniu fragmentu drzewostanu leżącego na obszarze RPN, przylegającego do szosy Zwierzyniec – Józefów Roztoczański, w kilku miejscach, gdzie na poboczu drogi występuje skrzyp zimowy. Prześwietlony powinien zostać fragment lasu obejmujący łącznie obszar około 0,25 – 0,5 ha. Powyższe prześwietlenie musi

COPYRIGHT © GIOŚ

PRACA ZLECONA PRZEZ GŁÓWNY INSPEKTORAT OCHRONY ŚRODOWISKA

SFINANSOWANO ZE ŚRODKÓW NARODOWEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ

polegać na usunięciu kilkunastu do kilkudziesięciu dorosłych drzew oraz konsekwentnym usuwaniu podrostu drzew i krzewów celem doświetlenia dna lasu. Tylko w ten sposób umożliwiające zostanie samodzielne rozprzestrzenienie się skrzypu na większym obszarze.

2. Zobowiązanie oficjalnymi decyzjami odpowiedniego Zarządu Rejonu Dróg Publicznych do dopilnowania niewykaszenia pobocza drogi na całym odcinku występowania skrzypu zimowego w ciągu okresu całego roku. Wynika to ze specyfiki rozwoju ksyłomki striks, która żeruje wewnątrz pędów skrzypu w okresie IV do VI, a następnie od VII do IX, po czym także w pędach skrzypu zimuje. Ponadto skrzyp zimowy jest rośliną wolno rozwijającą się i wycięcie, nawet w okresie poza żerowaniem gąsienic, spowoduje brak roślin dla następnego pokolenia.

3. Na odcinku drogi Zwierzyniec – Józefów Rztoczański, przebiegającej wzdłuż stanowisk skrzypu zimowego, należy ograniczyć dopuszczalną prędkość pojazdów do minimum. Ograniczenie powinno obowiązywać co najmniej od 1 czerwca do 31 lipca.

Jak wykazały badania monitoringowe, najistotniejszym zagrożeniem negatywnie wpływającym na populacje ksyłomki striks jest ewolucja biocenotyczna, która na większości stanowisk występowania skrzypu zimowego prowadzi do silnego zagęszczenia podrostu drzew i krzewów, co powoduje zbyt duże ocienienie dna lasu i ujemnie wpływa na rozwój skrzypu zimowego i zasiedlanie go przez ksyłomki striks. Aby temu zapobiec, należy stosować następujący zabieg ochronny:

Na wszystkich stanowiskach należy prowadzić systematyczne, częściowe usuwanie zbyt gęstego podszytu, tak aby utrzymać odpowiednie doświetlenie dna lasu. Szczególnie należy zadbać o częściowe wycięcie gęstych zarośli krzewów, zwłaszcza leszczyny, a także przecięcie zwartych podszytów drzew. Będzie to miało pozytywny wpływ na rozwój skrzypu zimowego, a tym samym na możliwość zasiedlania go przez gąsienice ksyłomki striks, które nie zasiedlają zbyt cienkich pędów rosnących w silnym ocienieniu. Z jednej strony pozwoli to na właściwy wzrost rośliny żywicielskiej, a z drugiej strony obniży wilgotność i zabezpieczy skrzyp przed chorobami grzybowymi, które go opanowały szczególnie na stanowiskach Malice i rezerwat Torfowisko Sobowice. Jednoznacznie należy stwierdzić, że zabieg częściowego usuwania gęstego podrostu z siedlisk występowania ksyłomki striks należy uznać za najważniejszy zabieg ochronny dla zachowania gatunku i koniecznie go realizować na wszystkich stanowiskach.

Na stanowisku rezerwat Torfowisko Sobowice, na którym ksyłomka striks została wykazana z Polski po raz pierwszy (Nowacki, Sekuła 1994), pomimo statusu prawnej ochrony jako rezerwatu przyrody, nie udało się ochronić występującej tam populacji tego gatunku. Z dużym prawdopodobieństwem ekstynkcja gatunku na tym stanowisku jest efektem eksploracji przez kolekcjonerów motyli. Zatem zagrożenie to powinno być

COPYRIGHT © GIOŚ

PRACA ZLECONA PRZEZ GŁÓWNY INSPEKTORAT OCHRONY ŚRODOWISKA

SFINANSOWANO ZE ŚRODKÓW NARODOWEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ

także rozpatrywane w ramach działań ochronnych, ponieważ sam status gatunku prawnie chronionego nie jest wystarczający. Poza nadzorem, w miarę możliwości, nad stanowiskami występowania ksyłomki striks, która jako monofag skrzypu zimowego rosnącego w zwartych płatach na bardzo ograniczonej powierzchni, jest bardzo łatwa do pozyskania, a tym samym podatna na doprowadzenie do likwidacji całej populacji, trudno jest wskazać inne zabiegi ochronne zapobiegające pozyskiwaniu gatunku.

Dodatkowo na omawianym stanowisku Torfowisko Sobowice aktualnie najgroźniejszym negatywnym oddziaływaniem jest zalanie wodą głównego płata skrzypu zimowego jako efekt budowy tamy przez bobry. Dla zachowania siedliska umożliwiającego ponowne zasiedlenie tego stanowiska przez ksyłomkę striks należy uniemożliwić w skali całego roku podtapianie, a już absolutnie zalewanie wodą obszaru pomiędzy nasypem starej drogi na grobli a nasypem linii kolejowej. Wspomniane zalewy są efektem działalności bobrów, które się tam osiedliły i budują tamy uniemożliwiające naturalny przepływ wody pod groblą, na której przebiega dawna droga. Bez tego zabiegu ochronnego skrzyp zimowy na tym stanowisku wyginie.

Piśmiennictwo

1. Buszko J. 2010. Ksylomka strix (sówka puszczykówka) *Xylomoia strix*. W: Makomaska-Juchiewicz M. (red.) Monitoring gatunków zwierząt. Przewodnik metodyczny. Cz. I. GIOŚ, Warszawa, s. 85-89.
2. Nowacki J., Sekuła W., 1994: *Xylomoia strix* Mikkola, 1980 - nowy dla fauny Polski przedstawiciel sówkowatych (Lepidoptera, Noctuidae). *Wiadomości Entomologiczne*, 13: 195-196.
3. Nowacki J., Pałka K. 2014: Nowe stanowisko *Xylomoia strix* Mikkola, 1980 (Lepidoptera: Noctuidae) w Polsce. *Wiadomości Entomologiczne*, 33: 38-41.
4. Nowacki J., Pałka K. 2016: *Xylomoia strix* Mikkola, 1980 in Poland with comments on its biology and ecology (Lepidoptera: Noctuidae). *SHILAP Revista de Lepidopterologia*, 44: 271-279.
5. Nowacki J., Buszko J. 2019. Atlas Motyli Polski, część IV. Sówki. Grupa IMAGE, Warszawa, 564 ss.
6. Nowacki J., Hołowiński M. 2020: Sówkowate (Lepidoptera: Noctuidae) nowe dla Lasów Sobiborskich na obszarze Polskiego Polesia. *Wiadomości Entomologiczne*, 39 (1); online 2N: 3-4. DOI: 10.5281/zenodo.3637923